

РЕШЕНИЕ

№ 50177

гр. София, 16 ноември 2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесет и шести октомври две хиляди двадесет и втора година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЕН ПЕТРОВ
ЧЛЕНОВЕ: КРАСИМИР ШЕКЕРДЖИЕВ
ЕЛЕНА КАРАКАШЕВА

при участието на секретаря Марияна Петрова
и на прокурора ТОМА КОМОВ,
след като изслуша докладваното от съдия РУМЕН ПЕТРОВ
наказателно дело № 557 по описа за 2022 г. и за да се произнесе взе предвид:

Касационно производство е по реда на чл.346, т.1 и сл. от НПК

Образувано по жалба на адв.П. Я., в качеството му на защитник на подсъдимия В. К., против въззивно решение № 63/01.03.2022 г., постановено по внохд № 20211000600883/2021 г. по описа на Апелативен съд - София.

В жалбата са релевирани касационните основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК. Твърди се, че в нарушение на родовата подсъдност, без да е налице каквато и да било връзка между обвиненията на М. Б. и на подсъдимия, делото е внесено и е разгледано от Софийски градски съд като първа инстанция. Посочено е, че липсва задълбочен анализ на събраните доказателства, като следствие на превратния им прочит от страна на първоинстанционния съд, затвърден в мотивите на решението, се стигнало до незаконосъобразното осъждане на подсъдимия за отправена вербална заплаха за уволнение спрямо двамата свидетели И. Б. и Д. И.. Според защитника показанията им са кредитирани избирателно - само онези части относно заявеното от тях в хода на съдебното следствие и на досъдебното производство, които подкрепят единствено обвинителната теза, като изцяло е пренебрегнато, че същите са в противоречие със заявеното от св.А.Б., който също е присъствал на разговора, но по обвинението за осъществена спрямо него принуда подсъдимият е оправдан. Следствие на така допуснатите съществени нарушения на процесуалните правила се е достигнало до формирането на незаконосъобразния извод за виновност на подсъдимия по две от трите напълно идентични обвинения. Претендира да се отмени решението и първоинстанционната присъда, подсъдимият да се оправдае или делото да се върне за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

В съдебно заседание подсъдимият В. К. и защитникът адв. Я. поддържат жалбата и молят тя да се уважи по изложените в нея съображения.

Представителят на Върховна касационна прокуратура счита, че жалбата е неоснователна и пледира решението като правилно и законосъобразно да се остави в сила.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в пределите на своята компетентност, съобразно чл.347, ал.1 от НПК, намери следното:

С присъда № 260050/21.03.2021 г., постановена от Софийски градски съд по нохд № 4023/2018 г. подсъдимият В. П. К. е признат за виновен в това, че на 05.10.2016 г., в гр.София, чрез заплашване с уволнение е принудил:

- И. Б. /член на комисията за провеждане на обществената поръчка за проектиране, преустройство и адаптация на основната сграда на НДК за нуждите на българското председателство на Съвета на ЕС/ противно на волята му при съставянето на протокол № 2/06.10.2016 г. /по отношение на показателя „техническо предложение/ да занижи оценката на участник в процедурата „Г.“ АД и да завиши тази на кандидата „Г. И.“ ЕООД, поради което и на основание чл.143, ал.1 от НК и при условията на чл.54 от НК е осъден на три години лишаване от свобода.

- Д. И. /член на комисията за провеждане на обществената поръчка за проектиране, преустройство и адаптация на основната сграда на НДК за нуждите на българското председателство на Съвета на ЕС/ противно на волята ѝ при съставянето на протокол № 2/06.10.2016 г. /по отношение на показателя „техническо предложение/ да занижи оценката на участник в процедурата „Г.“ АД и да завиши тази на кандидата „Г. И.“ ЕООД, поради което и на основание чл.143, ал.1 от НК и при условията на чл.54 от НК е осъден на три години лишаване от свобода.

На основание чл.23, ал.1 от НК на подсъдимия К. е определено едно общо най-тежко наказание от три години лишаване от свобода, което на основание чл.66, ал.1 от НК е отложено за изпълнение с изпитателен срок от пет години.

С присъдата подсъдимият К. е признат за невинен по същото време и място да е принудил чрез заплашване с уволнение А. Б., противно на волята му да занижи оценката на участник в процедурата по обществената поръчка „Г.“ АД и да завиши тази на кандидата „Г. И.“ ЕООД, поради което и на основание чл.304 от НПК е оправдан по повдигнатото му обвинение по чл.143, ал.1 от НК.

С присъдата подсъдимият М. Б. е признат за невинен и на основание чл.304 от НПК е оправдан изцяло по повдигнатите му пет обвинения: по чл. 254а, ал.2 вр. с ал.1 от НК, по чл.219, ал.3 вр. с ал.1 вр. с чл.26, ал.1 от НК, по чл.219, ал.4 вр. с ал.3 вр. с ал.1 вр. с чл.26, ал.1 от НК, по чл.220, ал.2 вр. с ал.1 вр. с чл.26, ал.1 от НК и по чл.203, ал.1 вр. с чл.201 от НК.

По протест на прокурор от Софийска градска прокуратура в частта, с която М. Б. е признат за невинен и е оправдан по петте обвинения и по жалба на подсъдимия В. К. в осъдителната спрямо него част на присъдата е образувано внохд № 20211000600883/2022 г. по описа на Апелативен съд - София. С постановеното по делото решение, предмет на настоящата касационна проверка, на основание чл.338 от НПК е потвърдена изцяло първоинстанционната присъда.

Предвид отсъствието на касационен протест, оправдателната присъда спрямо М.Б. е влязла в сила на 01.03.2022 г., като от тази дата е влязло в сила и оправдаването на подсъдимия В. К. по обвинението по чл.143, ал.1 от НК спрямо св.А. Б., поради което в тази част въззивното решение не е предмет на настоящата касационна проверка.

Касационният състав не споделя възражението на защитата за допуснато съществено процесуално нарушение, изразяващо се в разглеждането на делото от Софийски градски съд като първа инстанция за обвинения, които не са му подсъдни. Действително подсъдимият К. е предаден на съд за извършени престъпления по чл.143, ал.1 от НК, които съобразно разпоредбата на чл.35 от НПК са подсъдни на районен съд. В случая на съд са предадени двама подсъдими за различни престъпления, без да е налице съучастие, но данните от разследването сочат, че към инкриминирания период единият от тях е бил изпълнителен директор на „.....“ ЕАД, а вторият - председател на съвета на директорите на същото дружество, като обвиненията са базирани на логически свързани обстоятелства, относими към проведената обществена поръчка и сключеният договор с „Г. И.“ ЕООД, като всички вменени във вина на М. Б. престъпления са били подсъдни като първа инстанция на окръжен, т.е. на градския съд, което предопределя подсъдността на цялото производство. Същевременно досъдебно производство е протекло с оглед връзката между двамата, поради което едновременно са извършени и определени процесуално следствени действия и са събирани доказателства, което е предопределило и внасянето на общ обвинителен акт. С разпоредването за насрочване на делото и в самото разпоредително заседание съответно съдията-докладчик и съдебният състав не разполагат с правомощия да разделят дела, тъй като те са обвързани от подсъдността, определена от обвинението, внесено с обвинителния акт от прокурора. В заключение следва да се посочи, че самият адв.Я. в проведеното на 12.11.2018 г. разпоредително заседание изрично е заявил, че делото е подсъдно на Софийски градски съд, с оглед предявеното обвинение по отношение на подсъдимия Б.. Последвалата промяна в изразеното от защитника становище не би могла да се аргументира и с настъпилото оправдаване на единия от подсъдимите по повдигнатите му обвинения, тъй като това не лишава градския съд от компетентността да се произнесе по останалите обвинения спрямо К., още повече че разглеждането на делото от по-горестоящ съд като първа инстанция по никакъв начин не нарушава правото на защита на подсъдимия.

Под формата на твърдения за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила в жалбата пространно е изразено несъгласието на защитата с мотивите на въззивния съд, свързани с кредитирането на определени гласни доказателства, предопределени от игнорирането на едни и фаворизирането на други. Тези напълно идентични възражения са направени и пред състава на апелативния съд, който в съответствие с изискванията на чл.339, ал.2 от НПК е изложил съображенията си, които се споделят изцяло и от настоящия състав. Не са налице основания да се счете, че доказателствената дейност на първоинстанционния съд, възприета и от контролираната инстанция, е базирана на незаконосъобразно събрани източници, както и че същите са били превратно анализирани. Изложени са убедителни съображения поради какви обстоятелства е възприето за достоверно заявеното от двамата пострадали /л.75-79 от мотивите към присъдата/. Техните показания не са вътрешно противоречиви, както се твърди в жалбата. Те са съпоставени не само по между им, но с показанията най-вече на св.Б. и св.Й., поради което не може да се

споделят възраженията на защитата за допуснато нарушение на процесуалните правила при събирането, оценката и анализа на доказателствата по делото.

Въз основа на инкорпорираната доказателствена съвкупност предходните инстанции еднозначно са приели, че при условията на идеална съвкупност, на инкриминираната дата, в кабинета на К. - като председател на съвета на директорите на „.....“ ЕАД, по време на разговор с присъстващите - св.А. Б., св.И. Б. и Д. И., подсъдимият едновременно е заплашил последните двама с уволнение, ако при окончателното съставяне на протокол № 2/06.10.2016 г. откажат да завишат оценката в раздел „Техническо предложение“ на „Г. И.“ ЕООД и да понижат тази на „Г.“ АД. Упражненото спрямо двамата свидетели психическо въздействие довело и до обективния съставомерен резултат, а именно - изпълнението, противно на действителната им воля, на устното разпореждане на К., което според предходните инстанции кореспондира с механизма на престъплението по чл.143, ал.1 от НК. Касационният състав в известна степен не споделя тези правни изводи, тъй като при принудата, осъществена чрез заплашване, деецът противозаконно въздейства върху психиката на пострадалия, като го мотивира да извърши нещо противно на волята му. Под заплашване, съобразно разпоредбата на чл.198, ал.2 от НК, следва да се разбира застрашаване с такова непосредствено деяние, което излага на тежка опасност живота, здравето, честта или имота на застрашения или на друго някое присъстващо лице, без да е необходимо да бъде установено, че деецът има обективна възможност да осъществи заплашването, а е достатъчно да бъде прието, че поведението е създадо основателен страх у пострадалия, като неблагоприятните последици могат да бъдат както противоправни, така и правомерни. В обстоятелствената част на настоящия обвинителен акт е посочено, че К., след като знаел, че поставената оценка на „Г.“ АД била много по-висока, употребил заплахата, като с груб тон казал на тримата свидетели, че ако не я намалят ще бъдат уволнени, което е възприето за установено и от инстанциите по същество. Така конкретизираната заплахата като форма на въздействие не сочи да е реализирана по предвидения в чл.198, ал.2 от НК начин. Същевременно в чл.143, ал.1 от НК противоправното мотивиране на пострадалия към поведение, което той не желае, освен чрез сила и заплашване, може да се реализира и чрез злоупотреба с власт, т.е. като се внуши на служебно подчинения на дееца страх от бъдещи неблагоприятни за него последици, който въпрос е останал изцяло извън вниманието на инстанциите по същество. Действително К. като председател на съвета на директорите не е имал възможността директно и лично да прекратява трудовите правоотношения на служителите с дружеството, което е правомощие на изпълнителния директор, въпреки че пострадалите били с такова усещане, очевидно запознати с взетите решения на различни заседания на съвета на директорите за структурни промени в щатното разписание на НДК, което водело до освобождаването на съответния титуляр, посочени и в самия обвинителен акт. На тази основа въззивният съд е следвало да изпълни предоставената му процесуална възможност по чл.334, т.3 вр. с чл.337, ал.1, т.2, предл.1 от НПК, като приведе отразените в обвинителния акт и възприети от инстанциите по същество фактически обстоятелства, по които подсъдимият се е защитавал, под същата правна квалификация, т.е. да приложи закон за същото наказуемо престъпление, като промени единствено действително осъществената форма на въздействие, за което не е било необходимо изрично изявление на прокурора по чл.287 от НПК, тъй като е налице само несъществено изменение на обстоятелствената част на обвинението. Визираното нарушение може да бъде отстранено единствено по реда на чл.354, ал.3, т.2 от НПК -

чрез връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд. В рамките на повторната процедура по глава двадесет и първа от НПК новият съдебен състав следва да отстрани допуснатото нарушение, дало основание за отмяна на въззивното решение.

По изложените съображения и на основание чл.354, ал.3, т.2 във вр. с ал.1, т.5 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ въззивно решение № 63/01.03.2022 г., постановено по внохд № 20211000600883/2021 г. по описа на Апелативен съд - София в обжалваната част.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: